

Pozmeňujúci návrh

poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Edity Pfundtner a poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Miroslava Kadúca

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 1330)

V čl. I sa za 1. bod vkladá nový 2. a 3. bod, ktoré znejú:

„2. § 141a sa vypúšťa.

3. V § 202 odsek 3 sa vypúšťa písm. q).“.

Ďalší bod sa primerane prečísluje.

Odôvodnenie

§ 141a a § 202 odsek 1 písm. q) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) sa stal súčasťou nášho právneho poriadku na základe pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa menil a dopĺňal OSP zákonom publikovaným v Zbierke zákonov pod číslom 388/2011 Z. z. s účinnosťou od 01. januára 2012.

Predmetné ustanovenie upravuje inštitút preddavku na trovy konania, v zmysle ktorého navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví. Podľa odseku 2 § 141a OSP výška preddavku podľa odseku 1 je päť percent z peňažnej sumy uplatňovanej navrhovateľom, pričom na príslušenstvo sa neprihliada.

Z odôvodnenia tohto pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu vyplýva, že zakotvenie predmetného inštitútu v uvedenej podobe do právneho poriadku Slovenskej republiky sledoval kumulatívne dva ciele. Prvý, ktorý vyplýva z podstaty tohto inštitútu, je záujem odporcu na úhrade trov konania v prípade, ak sa voči nemu uplatňuje zaplatenie vyššej peňažnej sumy, a druhý ktorý sa v skutočnosti sledoval doplnením OSP o § 141a, eliminovanie šikanózných návrhov (na zaplatenie vyššej peňažnej sumy) v čo najväčšej možnej miere.

Obidva vyššie označené ciele možno považovať za legitímne. Za spornú je potrebné považovať **existenciu primeranosti (proporcionality) medzi použitými prostriedkami a sledovanými cieľmi** z nasledujúcich dôvodov.

V intenciách § 141a odseku 1 prvej vety OSP sa za šikanózný návrh považuje akýkoľvek návrh na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t.j. 79 236,- EUR. Pojem „šikanózný“ návrh v sebe zahŕňa znaky zlomyselnosti, špekulácie, súdneho uplatňovania práva zneužívajúcim spôsobom s úmyslom poškodiť či znevýhodniť osobu povinnú na plnenie, prípadne dosiahnuť plnenie, na ktoré by navrhovateľ nemal inak právo. V súčasnosti žaloby znejúce na peňažné plnenie prevyšujúce 400-násobok životného minima nie sú ničím neobvyklým, pretože v rámci bežného obchodného styku vrátane styku s orgánmi verejnej moci bežne vznikajú pohľadávky presahujúce uvedenú hodnotu. Žaloby na plnenie presahujúce sumu 79 236,- EUR nie je možné preto charakterizovať ako výnimočné. Súčasná právna úprava však v súlade s cieľmi a účelom ustanovení § 141a OSP generálne a formálne deklaruje každý návrh na začatie konania, ktorým sa uplatňuje zaplatenie sumy prevyšujúcej 79 236,- EUR, za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ktorý je potrebný eliminovať.

Ďalší nedostatok vzťahu proporcionality medzi sledovanými cieľmi a použitými prostriedkami je možné identifikovať v ustanovení odseku 2 § 141a OSP. Ak súd konajúci o návrhu na uloženie povinnosti navrhovateľovi zaplatiť preddavok na trovy konania zistí, že zákonné podmienky podľa odseku 1 § 141a OSP splnené boli, potom nemá priestor na úvahu o tom, v akej sume preddavok na trovy konania navrhovateľovi uloží. Zákon totiž konajúcemu súdu neumožňuje moderovať sumu preddavku a neustanovuje ani jeho maximálnu výšku. Podľa odseku 2 § 141a OSP je povinný navrhovateľovi predpísať preddavok na trovy konania v sume päť percent z peňažnej sumy uplatňovanej navrhovateľom. Tým dochádza k určovaniu výšky preddavku na trovy konania v neprimeranej a neracionálnej výške. Súd musí zastaviť konanie aj v prípadoch, v ktorých je navrhovateľ zjavne v práve, ale pre nedostatok peňažných prostriedkov nie je schopný zložiť preddavok na trovy konania. Táto právna úprava má za následok hrubý zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, keďže v konečnom dôsledku má za následok popretie týchto práv vrátane zamedzenia prístupu k súdu. Neprimeraná výška preddavku predstavuje finančnú prekážku, v dôsledku ktorej sa uplatňovanie nároku súdnou cestou môže stať prístupným len osobám, ktoré si to môžu finančne dovoliť.

Na tento problém upozornil aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. nález sp. zn. I. ÚS 112/2012, uznesenie sp. zn. III. ÚS 575/2012, uznesenie sp. zn. III. ÚS 312/2014, nález sp. zn. III. ÚS 234/2013), v ktorých naznačil, že si je vedomý pravdepodobnej neproporcionality právnej úpravy obsiahnutej v § 141a OSP a „značného ústavno-právneho napätia“ z toho plynúceho, avšak túto otázku doposiaľ nepreskúmaval, keďže mu nebola predložená v príslušnom type konania pred ústavným súdom, v rámci ktorého je oprávnený takúto otázku riešiť (čl. 125 ods. 1 Ústavy SR).

Právna úprava obsiahnutá v § 141a OSP je v rozpore aj s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky. Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozsudku vo veci *Kreuz vs Poľsko* z 29. mája 2001 (*sťažnosť číslo 28249/95*) ustálil, že aj vyrubenie nadmerne vysokého súdneho poplatku konštituuje neprimerané obmedzenie práva na prístup k súdu, a tým porušuje článok 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Súčasne platná a účinná právna úprava ustanovená v § 141a OSP, podľa ktorej povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní, je **v rozpore s rovnosťou účastníkov súdneho konania**. Dôsledkom tejto úpravy je skutočnosť, že účastníci, na ktorých sa nevzťahuje zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, môžu prostredníctvom tohto inštitútu efektívne dosiahnuť úspech v spore v prípadoch, v ktorých navrhovateľ nie je schopný zložiť preddavok na trovy konania.

Inštitút preddavkov na trovy konania je inštitút procesného práva, ktorý nesporne zasahuje do základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa odseku 1 čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Cieľom tohto pozmeňujúceho návrhu je uviesť právnu úpravu do súladu s Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd vypustením inštitútu preddavku na trovy konania z OSP a garantovať tým rovnosť účastníkov konania a spravodlivý súdny proces v konaniach pred občianskoprávnymi súdmi.

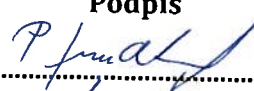
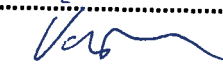
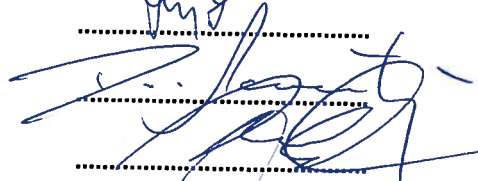
Pozmeňujúci návrh

poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Edity Pfundtner a poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Miroslava Kadúca

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 1330)

Podpisy

Meno a priezvisko
1. EDITA PFUNDTNER
2. Miroslav KADÚC
3. IGOR URAŠKO
4. Richard Vašeček
5. Marek Fecko
6. Štefan Kytta
7. VILIAM NOVOTNÝ
8. LUDO LANIK
9. Helena Heseľová
10. Jozef Hlaváč
11. EVA MORVÁTHOVÁ
12. Mikuláš Huba
13. Liborin Gallo
14. Jana Kiššová
15. Peter ČERNÝ
16. HARMAN ELÁVNICKÝ
17. Erika Jurinová
18. Igor Makúš
19. Pavol Hrnčiarik

Podpis